

Enajstega novembra 1997 se je Veronika odločila, da je končno napočil pravi trenutek, da si vzame življenje. Skrbno je počistila sobo, ki jo je imela najeto v nunskem samostanu, ugasnila kurjavo, si oščetkala zobe in legla.

Z nočne omarice je vzela štiri škatlice uspavalnih tablet. Namesto da bi jih strla in raztopila v vodi, se jih je odločila pogoltniti eno po eno, kajti od namere do dejanja je dolga pot, in ona je hotela biti svobodna, če bi se morda sredi premislila. Z vsako tabletko, ki jo je spravila po grlu, je bila bolj odločna: po petih minutah so bile škatlice prazne.

Ker ni točno vedela, koliko časa bo trajalo, preden bo izgubila zavest, si je na postelji pustila najnovejšo številko revije *Homme*, ki so jo ravno dostavili v knjižnico, v kateri je delala. Čeprav se ni posebej zanimala za računalništvo, je v njej odkrila članek o neki računalniški igrici (CD-romu, kot so to imenovali). Izmisлил si jo je Paulo Coelho, brazilski pisatelj, ki ga je imela priložnost spoznati na predavanju v kavarni Grand hotela Union. Takrat sta izmenjala nekaj besed, nato pa jo je pisatelj povabil na večerjo. A v veliki družbi ni bilo priložnosti za globlji pogovor.

Ker je avtorja poznala, se ji je zdelo, da je del njenega sveta in da ji bo branje članka, ki govori o njegovem delu, pomagalo pregnati čas. Medtem ko je čakala na smrt, je brala o računalništvu, o stvari, ki je ni niti malo zanimala,

in to se je povsem skladalo s tem, kar je počela vse življenje: vedno je iskala najlažjo pot ali pa tisto, kar je bilo na dosegu roke. Kot ta revija, na primer.

Na njeno presenečenje jo je prva vrstica besedila prebudila iz ravnodušnosti (pomirjevala se ji v želodcu še niso raztopila; Veronika je bila pasivna že po naravi) in povzročila, da se ji je stavek, ki je bil med njenimi prijatelji zelo v modi, prvič v življenju zazdel resničen: »Nič na tem svetu se ne zgodi zgolj po naključju.«

Zakaj ta prva vrstica prav v trenutku, ko je začela umirati? Kakšno je skrito sporočilo, ki ga ima pred očmi, če naključja res prinašajo skrita sporočila?

Pod ilustracijo računalniške igre je novinar začel temo z vprašanjem:

»Kje je Slovenija?«

»Nihče ne ve, kje je Slovenija,« je pomislila.

»Kje pa.«

Kljub temu Slovenija obstaja in je tam zunaj, med gorami, ki jo obkrožajo, in tukaj, na trgu pred njenimi očmi. Slovenija je njena dežela.

Odložila je revijo, saj se zdaj res ni hotela razburjati na svet, povsem brezbrizen do tega, da nekje živijo Slovenci; narodni ponos je ne zanima več. Zdaj je napočil trenutek, ko je ponosna sama nase, ko se zaveda, da ima končno pogum zapustiti to življenje: kakšno veselje! In to počne tako, kot si je vedno želela – s tabletami, ki ne puščajo sledov.

Veronika je tablete iskala skoraj šest mesecev. Mislila je že, da ji ne bo uspelo, zato je začela tehtati možnost, da bi si prerezala žile, čeprav je vedela, da bi bila soba potem polna krvi, kar bi med sestrami povzročilo precej več zmede in skrbi. Samomor pač terja od ljudi, da najprej pomislijo

nase, šele potem na druge. Storila bi vse, da njena smrt ne bi povzročila prevelike zmešnjave, in ko bi bilo to, da si prereže žile, edina možnost, bi ne bilo dobro – sestre bi sicer počistile za njo in dogodek tudi pozabile, a bi zagotovo imele težave, ko bi sobo želele vnovič oddati. Ljudje tudi ob koncu dvajsetega stoletja še vedno verjamejo v prikazni.

Jasno, lahko bi se vrgla z ene redkih stolpnic v Ljubljani, vendar bi s tem povzročila le dodatno trpljenje svojim staršem. Poleg pretresa, ki bi ga doživela ob njeni smrti, bi morala identificirati še njeno zmaličeno truplo. Ne, to je slabše kot krvavenje do zadnjega diha, saj bi pustilo neizbrisne sledi na ljudeh, ki sta ji želela samo dobro.

»S hčerkino smrtjo bi se sprijaznila. Zmečkano lobanjo pa je nemogoče pozabiti.«

Streli, skakanje s stavb, obešenje; nič od tega se ne ujema z žensko naravo. Ženske za samomor izberejo veliko bolj romantična sredstva: prerežejo si žile ali vzamejo prevelik odmerek uspavalnih tablet. Zapuščene princeze ali hollywoodske igralko so najboljši dokaz za to.

Veronika je vedela, da je v življenju potrebno čakati na pravi trenutek za dejanje. In tako se je zgodilo: prijatelja, ki jima je potožila, da jo muči nespečnost, sta ji od glasbenikov v nekem lokalu vsak zase priskrbeli dve škatlici močnih uspaval. Veronika je vse štiri škatlice pustila teden dni ležati na nočni omarici in je tako snubila smrt. Medtem se je brez velikih čustev poslavljala od tistega, kar se imenuje Življenje.

Zdaj je bila tam, vesela, da je šla do konca, in zdolgočasena, ker ni vedela, kaj bi s tisto malo časa, ki ji ga je še ostalo. Spet je pomislila, kako absurdno zveni, kar je ravnokar prebrala: kako se lahko računalniški članek začne s tako neumnim stavkom: »Kje je Slovenija?« Ker ni našla ničesar

bolj zanimivega, s čimer bi se zamotila, se je odločila, da bo članek prebrati do konca. Ugotovila je, da so igro izdelali v Sloveniji – v tej čudni deželi, za katero se zdi, da razen tistih, ki so tu doma, nihče ne ve, kje leži. Pred nekaj meseci, ko je izdelek prišel na tržišče, je francoski založnik na blejskem gradu priredil zabavo za novinarje z vsega sveta.

Veronika se je spomnila, da je slišala nekaj o tej zabavi, ki naj bi bila velik dogodek: ne le zato, ker so grad okrasili tako, da je kar najbolj spominjal na srednjeveško okolje s CD-roma, ampak tudi zaradi polemike, ki je sledila v lokalnem tisku: navzoči so bili namreč nemški, francoski, angleški, italijanski, španski novinarji, niso pa povabili slovenskih novinarjev.

Avtor članka v *Homme*, ki je Slovenijo obiskal prvič – gotovo so ga na gradu velikodušno zastoj gostili, medtem ko se je on z novinarji pomenkoval o domnevno zanimivih temah – je pisanje začel s šalo, ki najbrž nadvse ugaja izumetničenim razumnikom v njegovi državi. Poleg tega pa je najverjetneje svojim prijateljem iz uredništva natvezel še nekaj neresničnih zgodb o tukajšnjih običajih ali o staromodnem oblačenju Slovenk.

Njegova stvar. Veronika je umirala in moralo bi jo skrbeti kaj drugega, na primer to, ali obstaja posmrtno življenje, ali kdaj bodo našli njeno truplo. Kljub temu, ali pa morda prav zato, ker je storila ta usodni korak, jo je članek motil.

Pogledala je skozi okni samostana, obrnjeni na trg sredi Ljubljane. »Če ne vedo, kje je Slovenija, mora biti Ljubljana zanje deveto čudo,« je pomislila. Kot Atlantida ali Lemurija ali izgubljene celine, ki burijo človeško domišljijo. Nikjer na svetu ne bi začeli članka z vprašanjem, kje je Mont Everest, četudi pisec še nikoli ni bil tam. V osrčju Evrope pa ni novinarja ugledne revije nič sram vprašati, kje je Slovenija,

saj ve, da se večini bralcev še sanja ne o tej deželi, kaj šele o Ljubljani, slovenski prestolnici.

Tedaj je Veronika odkrila, kako bi se dalo prebiti čas. Deset minut je že preteklo, pa še ni občutila nobene spremembe v počutju. Njeno poslednje dejanje bo, da bo tej reviji napisala pismo in v njem razložila, da je Slovenija ena od petih republik, ki so se osamosvojile po razpadu nekdanje Jugoslavije.

Sporočilo bo zapustila kot svoje poslovilno pismo. Resničnih vzrokov svoje smrti pa ne bo pojasnjevala.

Ko bodo našli njeno truplo, bodo mislili, da se je ubila, ker v uredništvu neke revije niso poznali njene dežele. Namsehnila se je ob misli, da se bo v časopisih razvnela polemika med tistimi, ki bodo njen samomor v čast državni stvari odobraval, in tistimi, ki mu bodo nasprotovali. In začudilo jo je, kako hitro si je premislila, saj je še hip prej trdila ravno nasprotno: da se je svet in zemljepisne težave ne tičejo.

Napisala je pismo. Zaradi trenutne dobre volje je skoraj obžalovala nujnost smrti, a zdaj je tablete že vzela, za vrnitev je bilo prepozno.

Podobne trenutke dobre volje je vsekakor že doživela; ni delala samomora, ker bi bila potrta, zagrenjena, ali ker bi nenehno živela v depresiji. Veliko popoldnevov je preživela tako, da se je vesela sprehajala po ljubljanskih ulicah ali z okna svoje samostanske sobe opazovala sneg, ki je padal na trg s spomenikom pesnika. Enkrat je bila skoraj mesec dni v devetih nebesih, ker ji je neznanec sredi trga podaril rožo.

Sama sebi se je zdela čisto normalna. Njena odločitev, da umre, je temeljila na dveh preprostih razlogih in prepričanja je bila, da bi se marsikdo strinjalo z njo, če bi pustila sporočilo z razlago.

Prvi razlog: enoličnost življenja. Ko mladost mine, se začne propadanje, starost nezadržno pušča sledi, pridejo bolezni, prijatelji odhajajo. Ko bi živela naprej, ji življenje ne bi prineslo ničesar novega; nasprotno, vsak dan le več trpljenja.

Drugi razlog je bolj filozofski: Veronika je brala časopise, gledala televizijo in bila na tekočem z vsem, kar se je dogajalo po svetu. Vse se ji je zdelo zgrešeno in ker tega ni mogla spremeniti, se je počutila nekoristno.

Še malo, pa bo doživela zadnjo izkušnjo v svojem življenju in ta je obetala, da bo precej drugačna: smrt. Reviji je napisala pismo, preusmerila misli drugam in se osredotočila na to, kar je v danem trenutku živela oziroma umirala.

Skušala si je predstavljati, kako bo umreti, vendar brez uspeha.

A saj se ji s tem res ni treba ukvarjati, že čez nekaj minut bo izvedela.

Čez koliko minut?

Kdo bi vedel. Naslajala se je ob misli, da bo izvedela odgovor na vprašanje, ki bega toliko ljudi: Ali Bog obstaja?

V nasprotju z mnogimi se o tem v svojem življenju ni pravi dosti spraševala. V prejšnjem režimu je veljalo, da se življenje s smrtjo konča, in s tem se je sprijaznila. Po drugi strani pa so njeni starši in stari starši še hodili v cerkev, molili in romali in bili prepričani, da Bog upošteva prošnje ljudi.

Ko je dopolnila štiriindvajset let in doživela, kar je imela priložnost doživeti, in tega ni bilo malo, je verjela, da se s smrtjo vse konča. Zato je izbrala samomor – končno svoboda. Pozabljenje za večno.

Globoko v srcu pa je vseeno tičal dvom: kaj pa če Bog vendarle obstaja? V tisočih in tisočih letih civilizacije je samomor postal tabu, žalitev vseh verskih zapovedi: Človek

se bori za preživetje in ne za to, da bi se predal. Človeška vrsta se mora množiti. Družba potrebuje delovno silo. Par potrebuje razlog, da ostane skupaj tudi potem, ko ni več ljubezni; dežela potrebuje vojake, politike in umetnike.

»Če Bog obstaja, tega pa, iskreno rečeno, ne verjamem, ve, da je človeško razumevanje omejeno. On sam je ustvaril to zmedo – svet bede, nepravičnosti, pohlepa in samote. Njegov namen je moral biti čudovit, rezultati pa so ničevi; če Bog obstaja, je gotovo velikodušen do tistih, ki hočejo s sveta prej. On nas lahko celo prosi odpuščanja, ker nas je prisilil vse to doživljati.«

Odpravimo tabuje in vraževerje. Njena verna mati je govorila: »Bog pozna preteklost, sedanost in prihodnost.« Potemtakem jo je že postavil na ta svet, zavedajoč se, da si bo vzela življenje, in ga njena poteza ne bo presenetila.

Veronika je začutila rahlo slabost, ki se je naglo širila.

V nekaj minutah se ni mogla več osredotočiti na trg, ki ga je videla skozi okno. Vedela je, da je zima, moralo je biti okoli štirih popoldne, in sonce je naglo zahajalo. Vedela je, da bodo drugi živeli dalje; tedaj je šel mimo okna neki fant in jo zagledal. Ni vedel, da umira. Skupina bolivijskih glasbenikov (Kje je Bolivija? Zakaj članki v revijah ne sprašujejo tega?) je igrala pred spomenikom Franceta Prešerna, velikega pesnika, ki je v dušo svojega naroda vtisnil neizbrisen pečat.

Ali se ji bo posrečilo do konca slišati glasbo, ki je prihajala s trga? Bila bi lep spomin na to življenje: spuščanje mraka na zemljo, melodija, ki pripoveduje o sanjah z druge strani sveta, ogreta in udobna soba, lepi fant, poln življenja, ki je prišel mimo in postal, zdaj pa si zreta iz oči v oči. Zaznala je, da zdravilo že učinkuje; torej je on zadnji človek, ki ga vidi.

Nasmehnil se je. Vrnila je nasmeh, saj ni imela ničesar zgubiti. Pomahal je, ona pa se je delala, kot da gleda nekaj

drugega, saj je fant hotel predaleč. Zbegan je nadaljeval pot in za zmeraj pozabil obraz z okna.

Kljub temu je bila Veronika zadovoljna, saj je še enkrat v nekom vzbudila pozornost. Ni si jemala življenja, ker bi pogrešala ljubezen, ali ker bi ne imela ljubečega doma; niti zaradi revščine in niti zaradi neozdravljive bolezni.

Hotela je umreti tistega lepega ljubljanskega popoldneva, ko so na trgu igrali bolivijski glasbeniki, ko je šel mimo njenega okna mladi fant; vse, kar so videle njene oči in slišala njena ušesa, ji je bilo v veselje. Še bolj pa je bila zadovoljna, da ji teh stvari ne bo treba gledati še naslednjih trideset, štirideset ali petdeset let, saj bi izgubile ves mik in se spremenile v tragedijo življenja, v katerem se vse ponavlja in je včerajšnji dan nezmotljivo enak jutrišnjemu.

Začelo se ji je obračati v želodcu in zelo slabo se je počutila.

»Smešno, mislila sem, da me bo prevelik odmerek pomirjeval nemudoma uspaval.« V resnici ji je nenavadno šumelo v ušesih in sililo jo je na bruhanje.

»Če bom bruhala, ne bom umrla.«

Odločila se je, da se za krče v trebuhu ne bo menila, skušala se je osredotočiti na noč, ki se je naglo spuščala na Bolivijce, na ljudi, ki so začeli zapirati trgovine in odhajati. Hrup v ušesih je postajal vse ostrejši in prvič, odkar je vzela tablete, je občutila strah, strašen strah pred neznanim.

Toda zgodilo se je naglo. Takoj zatem se je onesvestila.

Ko je odprla oči, ni pomislila: »To so najbrž nebesa.« V nebesih ne bi za osvetljevanje prostora uporabljali fluorescentne luči, pa tudi bolečina, ki se je oglasila delček sekunde zatem, je bila tipično zemeljska. Oh, ta zemeljska bolečina, edinstvena je, ne da se je zamenjati z ničemer.

Hotela se je premakniti in bolečina je postala močnejša. Zagledala je niz svetlih točk in razumela, da niso rajске zvezde, ampak posledica njenega hudega trpljenja.

Povrnila se ji je zavest, zaslišala je ženski glas. »Zdaj si z obema nogama v peklu, izkoristi.«

Ne, saj ni mogoče, ta glas jo je slepil. To ni bil pekел, saj jo je zeblo in opazila je, da gledajo iz njenih ust in nosu plastične cevke. Ena od njih, tista, ki je bila napeljana po grlu, jo je dušila.

Hotela se je premakniti, da bi jo odstranila, vendar je imela roke zvezane.

»Šalim se, to ni pekел,« je nadaljeval glas. »Je slabše kot pekел, a tam še nisem bila. Je Bistrica.«

Kljub bolečini in občutku, da se duši, je Veronika v delčku sekunde razumela, kaj se je zgodilo. Poskusila je narediti samomor, vendar je nekdo pravočasno prišel in jo rešil. Morda je bila to sestra, prijateljica, ki je prišla nenapovedano, morda nekdo, ki se je spomnil, da bi ji prinesel nekaj, za kar je že pozabila, da ga je bila prosila. Dejstvo je, da je preživela in da je v Bistrici.

Bistrica, znano in strah zbujajoče zavetišče za norce, deluje od leta 1991, odkar je država samostojna. Tedaj je nekaj tujih poslovnežev, v veri, da bo nekdanja Jugoslavija razpadla po mirni poti (Slovenija je bila v vojni le enajst dni), dobilo dovoljenje, da v stari vojašnici, ki so jo zaradi visokih vzdrževalnih stroškov opustili, ustanovi bolnišnico za duševne bolezni.

A vojna se je vendarle začela: najprej na Hrvaškem, nato še v Bosni. Poslovneži so postali zaskrbljeni. Denar za naložbo so dobili od kapitalistov, posejanih po vseh koncih sveta, njihovih imen niti niso poznali, tako da niso mogli sestri prednje, se jim opravičili in jih prositi, naj potrpijo. Zadrege niso rešili nič kaj človekoljubno. Za mladi narod, ki je ravnokar izšel iz strpnega komunizma, je Bistrica postala sinonim tistega, kar je v kapitalizmu najslabše: če si plačal, se je našlo prosto mesto.

Dogajalo se je, da so se nekateri na ta način odkrižali kakega družinskega člana (zaradi dediščine ali neprimerne vedenja). Z denarjem so si pridobili zdravniško potrdilo, na podlagi katerega je bilo mogoče zapreti v to institucijo vse, ki so povzročali težave. Nekateri pa so prišli sem zato, da bi ubežali pred upniki ali še huje, da bi se skrili, ker so bili zagrešili kaj, kar bi se lahko končalo z dolgotrajnim zaporom.

Bistrica je kraj, od koder ni nikdar nihče pobegnil. Tam so živeli pravi norci, ki jih je tja poslalo pravosodje ali druge bolnišnice, med tistimi, ki so blaznost zgolj hlinili. Zato je tam vladala prava zmešnjava in v tisku so se kar naprej pojavljale vesti o domnevnih zlorabah pacientov, čeprav se nihče nikoli ni zares prepričal, kaj se dogaja. Vlada je preiskovala prijave, dokazov ni našla, delničarji pa so zagrozili, da bodo povsod razbobnali, kako je država nenaklonjena

tujem kapitalu; vendar se je zavodu posrečilo obdržati in postajal je vse močnejši.

»Moja teta je naredila samomor pred nekaj meseci,« je nadaljeval ženski glas. »Skoraj osem let ni zapustila svoje sobe. Le jedla je, se redila, kadila, jemala pomirjevala in večino časa prespala. Imela je dve hčerki in moža, ki jo je imel rad.«

Veronika je skušala obrniti glavo v smer, od koder je prihajal glas, vendar ni mogla.

»Le enkrat sem jo videla razburjeno: ko si je mož našel ljubico. Takrat je zagnala cel vik in krik. Izgubila je nekaj kilogramov; razbijala je kozarce in kričala, da sosodje niso mogli spati. Naj se zdi še tako absurdno, vendar mislim, da je bilo to najsrečnejše obdobje njenega življenja: bojevala se je za nekaj, čutila je, da živi in da lahko sprejme izziv, ki je bil pred njo.«

»Le kaj imam jaz s tem?« je pomislila Veronika, nesposobna, da bi karkoli rekla. »Nisem njena teta, nimam moža!«

»Mož je pustil ljubico,« je nadaljevala ženska. »Teta se je počasi vračala v svojo običajno apatičnost. Nekega dne mi je telefonirala in rekla, da je pripravljena spremeniti svoje življenje. Nehala je kaditi. Tisti teden je zato, ker je pogrešala cigarete, jemala še več pomirjeval. Vsem je napovedala, da si je pripravljena vzeti življenje.«

Nihče ji ni verjel. Nekega jutra mi je na telefonski tajnici pustila poslovilno sporočilo. Res se je ubila. S plinom. Njene zadnje besede sem večkrat poslušala. Nikoli prej ni govorila s tako mirnim glasom, sprijaznjenim z usodo. Rekla je, da ni ne srečna, ne nesrečna, zato ne zdrži več.«

Veronika je začutila sočutje do ženske, ki je pripovedovala zgodbo in je očitno skušala razumeti tetino smrt. Kako naj

na svetu, na katerem se trudimo za vsako ceno preživeti, sodimo tiste, ki hočejo umreti?

Nihče ne more soditi. Vsak od nas ve, kolikšno je njegovo trpljenje ali kako zelo v življenju pogreša smisel. Veronika je hotela to razložiti, vendar se ji je zaradi cevke v ustih zaleto in ženska ji je priskočila na pomoč.

Videla je, kako se sklanja nad njeno privezано telo, prepredeno s cevkami, obvarovano pred njeno željo in svobodno voljo, da bi ga uničila. S težavo je obrnila glavo in z očmi moledovala, da bi ji sneli tisto cevko in jo pustili v miru umreti.

»Živčna si,« je rekla ženska. »Ne vem, ali ti je žal, ali si še vedno želiš umreti, vendar me to tudi ne zanima. Le svojo dolžnost moram izpolniti: če je pacient nemiren, pravilnik zahteva, da mu dam pomirjevalno sredstvo.«

Veronika se je nehala otepati, vendar pa ji je medicinska sestra v roko že vbrizgavala injekcijo. Čez kratek čas se je povrnila v čuden svet brez sanj, v katerem je bilo edino, česar se je spominjala, obraz ženske, ki jo je pravkar videla: zelene oči, kostanjevi lasje in popolnoma zadržan izraz nekoga, ki počne nekaj zgolj po dolžnosti, ne da bi se vprašal, zakaj.

Paulo Coelho je za Veronikino zgodbo izvedel tri mesece kasneje, ko je v alžirski restavraciji v Parizu večerjal s slovensko prijateljico, ki ji je bilo prav tako ime Veronika. Bila je hči zdravnika, ki je vodil Bistrico.

Kasneje, ko se je odločil, da bo o tem napisal knjigo, je pomislil, da bi svoji prijateljici Veroniki spremenil ime, da ne bi zmedel bralca. Pomislil je, da bi jo poimenoval Blažka ali Edvina ali Marjetka ali s kakršnim drugim slovenskim imenom, nazadnje pa se je odločil obdržati resnična imena. Ko bo govoril o Veroniki, svoji prijateljici, jo bo imenoval Veronika, prijateljica. Kar zadeva drugo Veroniko, pa ji ne bo treba ničesar dodajati, saj bo osrednja junakinja knjige in ljudi bi dolgočasilo, ko bi morali kar naprej brati »nora Veronika« ali »Veronika, ki je skušala narediti samomor«. Tako on sam kot Veronika, prijateljica, bosta v zgodbi nastopila le v kratkem odlomku, se pravi tukaj.

Veronika, prijateljica, je bila zgrožena nad tem, kar je storil njen oče, še posebej, ker je direktor ustanove, ki želi veljati za ugledno, in ker pripravlja disertacijo, ki jo mora preučiti konvencionalen akademski svet.

»Ali veš, od kje izvira beseda 'zavetišče'?« je vprašala. »Iz srednjega veka, ko so ljudje imeli pravico poiskati zatočišče v cerkvi in svetih krajih. Pravica do zavetišča, stvar, ki jo

razume vsak civiliziran človek! Torej, kako lahko moj oče, direktor zavetišča, z nekom tako ravna?»

Paulo Coelho je hotel podrobno izvedeti vse, kar se je zgodilo; imel je dober razlog, da ga je zanimala Veronikina zgodba.

Tudi sam je bil namreč nekoč pacient v zavetišču ali domu – pod takim imenom so take bolnišnice bolj znane. In to ne le enkrat, ampak trikrat; v letih 1965, 1966 in 1967. Sprejet je bil v Caso de Saúde Dr. Eiras v Riu de Janeiru.

Zakaj so ga dali v dom, še danes ne ve. Morda je starše zbegalo njegovo drugačno vedenje, ki je nihalo med plašnostjo in ekstrovertiranostjo, ali pa je šlo za njegovo željo, da bi postal »umetnik«, saj se je vsej družini zdelo, da bo to najhitrejša pot do življenja na robu, to pa privede do smrti v bedi.

Ko je mislil na to – mimogrede, tega se je redko spomnil – je resnično norost pripisoval zdravniku, ki ga je sprejel v dom, brez pravega vzroka (s tem je starše razbremenil odgovornosti; zatrjeval si je, da niso vedeli, kaj delajo, ko so sprejeli tako korenito odločitev).

Paulo se je smejal, ko je izvedel za Veronikino nenavadno poslovilno pismo časnikom, v katerem se je pritoževala nad tem, da ugledna francoska revija ne ve, kje je Slovenija.

»Nihče se ne ubije zaradi česa tega.«

»Zato pismo ni doseglo ničesar,« je Veronika, prijateljica, rekla užaloščena. »Včeraj, ko sem se prijavila v hotelu, so mislili, da je Slovenija mesto v Nemčiji.«

Stara pesem, ga je prešinilo, tako kot veliko tujcev misli, da je argentinsko mesto Buenos Aires prestolnica Brazilije.

Paula Coelho poleg tega, da živi v deželi, ki jo tujci iz nevednosti obiskujejo zaradi slovite prestolnice (ki je v sosednji državi), z Veroniko družni tudi dejstvo, da je bil on prav

tako v sanatoriju za duševne bolnike, »od koder ga nikoli ne bi smeli izpustiti«, kot je nekoč pripomnila njegova prva žena.

Vendar pa je prišel ven. In ko je zadnjič odšel iz Case de Saúde Dr. Eiras, odločen, da se tja nikoli več ne vrne, se je zaobljubil dvoje: a) prisegel je, da bo o tem pisal; b) prisegel pa je tudi, da bo počakal, da njegovi starši umrejo, preden se bo javno lotil zadeve, saj ju noče prizadeti. Dolga leta sta se obsojala zaradi tega, kar sta storila.

Mati mu je umrla leta 1993. Oče pa, ko je leta 1997 dopolnil 84 let, je kljub temu, da boleha za pljučnim emfizemom, čeprav ni nikoli kadil, in se nezdravo prehranjuje, ker se mu ne posreči dobiti strežnice, ki bi prenašala njegove muhe, še živ in uživa po svojih duševnih zmožnostih v dobrem zdravju.

Ko je izvedel za Veronikino zgodbo, je spoznal način, kako bi o zadevi spregovoril, ne da bi prelomil obljubo. Čeprav nikoli ni pomislil na samomor, pa je dobro poznal svet zavetišča; zdravljenje, odnose med zdravniki in pacienti, tolažbo in tesnobo bivanja v takšnem okolju.

Pustimo torej Paula Coelha in Veroniko, prijateljico, da dokončno odideta iz te knjige, in nadaljujmo zgodbo.